

საქართველო უკრაინულ მწერლობაში GEORGIA IN UKRAINIAN LITERATURE

სოფიო ჩხატარაშვილი
Sophio Chkhatarashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of humanities

საკვანძო სიტყვები: ქართულ-უკრაინული კულტურათა დიალოგი,
მხატვრული თარგმანი.

Key words: the dialogue between Georgian and Ukrainian cultures, literary translation.

უკრაინელი ერის ცნობიერებაში საქართველო ღრმა წარსულში ჩნდება. ისტორიული, პოლიტიკური თუ კულტურული მოვლენები სხვადასხვა საუკუნეში ერთმანეთს ცვლიდა და ავსებდა. დავით გურამიშვილის უნებლიე გადასახლებით, კირილე-მეთოდეს ძმობის წევრების კავკასიაში ჩამოსახლებით, ტარას შევჩენკოსა და აკაკი წერეთლის შეხვედრითა და სხვა უამრავი მოსალოდნელი თუ მოულოდნელი ფაქტის საფუძველზე აღქმა ქართული კულტურისა ეპოქათა თავისებურების შედეგად ფორმირდებოდა.

მეცხრამეტე საუკუნეში ტარას შევჩენკოს მიერ მოხსენიებული კავკასია „მთების იქით მთებია“, შორეულია, დიადი და მისტიკურია. ამავე საუკუნის ბოლოს უკრაინულ ჟურნალ-გაზეთებში იბეჭდება ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლის ლექსების თარგმანები. იაკობ გოგებაშვილის, ნიკო ლომოურისა და სხვა ქართველ მოღვაწეთა უკრაინაში ყოფნა საქართველოსა და ქართული კულტურის პროპაგანდის ერთგვარი გარანტი იყო.

სოციალისტური რეალიზმის თეორიამ ქართულ-უკრაინულ კულტურათა დიალოგში პრიორიტეტები განსაზღვრა. ლიტერატურისა და კულტურის დეკადები, იუბილეები და აღნიშნულთათვის საგანგებოდ თარგმნილი ლიტერატურა, ალბათ ყველაზე აქტიური ფაზა იყო ქართული კულტურის გაცნობისა და დაახლოების თვალსაზრისით. საქართველო თავისი ბუნებით, ისტორიით, კულტურით, ხალხით უკეთესად ცნობილი ხდება უკრაინელი მკითხველისთვის.

მეოცე საუკუნის სამოციან წლებში უკრაინული სამწერლო საზოგადოებისათვის საქართველო არ არის უცხო და შორეული ქვეყანა. გრძელდება ქართული ლიტერატურის თარგმნა უკრაინულ ენაზე. ორმოცდაათიან წლებში ხშირდება უშუალო კონტაქტები ქართველ და უკრაინელ მწერლებს შორის. თარგმნილ ლიტერატურასთან ერთად იბადება მიძღვნილი ხასიათის ლექსები საქართველოზე, ქართულ კულტურაზე და იწყება მიმოწერა მწერლებს შორის. მეოცე საუკუნის მეორე ნახევარში უკრაინელი მწერლები არ წერენ მხოლოდ შოთა რუსთაველზე,

ილიასა და აკაკიზე. მათ აინტერესებთ: ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ტიციანი, ფიროსმანი და ა.შ. მათთვის მიმზიდველია საქართველო, სინტერესოა, მაგრამ ამავედროულად ახლობელი და ნაცნობია.

ოცდამეერთე საუკუნეში საქართველოს რეცეფცია უკრაინულ მწერლობაში სინთეზურია: ტრადიციული და ნოვაციური აღქმა ახლებური, სრულიად განსხვავებული სახით იბადება და რჩება უკრაინელი მკითხველის მეხსიერებას.

ლიტერატურა:

ბარამიძე, ა. (1954). საქართველოს და უკრაინის კულტურული ურთიერთობების ისტორიიდან, თბილისი, საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამომცემლობა.

ბაქანიძე, ო. (2000). მზიური დეკადა. თბილისი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

ბაქანიძე, ო. (2004). უკრაინული ლიტერატურა, III, თბილისი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

ბუდნი, ვ., ილნიცკი, მ. (2008). Porivnyal'ne literaturoznavstvo. Kyiv: vydavnychiy dim «Kyievo-Mohylyans'ka akademiya» [Будний, В., Ільницький, М. Порівняльне літературознавство. Київ: видавничий дім «Києво-Могилянська академія»].

გრიციკი, ლ. (1973). Gruzinskaya khudozhesvennaya proza v sovremennikh ukrainskikh perevodakh . Avtoreferat dissertatsii na soiskaniye uchenoy stepeni kandidata filologicheskikh nauk, Kiyev [Грицик, Л., Грузинская художественная проза в современных украинских переводах . Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Киев].

ჩილაჩავა, რ. (2001). აგვისტო/ 55 უკრაინელი პოეტი, კიევი.

Georgia appears in the deep past in the consciousness of the Ukrainian nation. Historical, political or cultural events have changed and complemented each other in different centuries. With the involuntary deportation of Davit Guramishvili, the resettlement of mem-

bers of the Cyril and Methodius Brotherhood in the Caucasus, the meeting of Taras Shevchenko and Akaki Tsereteli and many other expected or unexpected facts, the perception of Georgian culture was shaped by the peculiarities of epochs.

The Caucasus, referred to by Taras Shevchenko in the nineteenth century, is “beyond the mountains”, is distant, majestic and mystical. At the end of the same century, translations of poems by Ilia Chavchavadze and Akaki Tsereteli were published in Ukrainian magazines and newspapers. The presence of Iakob Gogebashvili, Niko Lomouri and other Georgian figures in Ukraine was a guarantee of propaganda of Georgia and Georgian culture.

The theory of socialist realism has set priorities in the dialogue between Georgian and Ukrainian cultures. Decades of literature and culture, anniversaries and literature specially translated for the mentioned were probably the most active phase in terms of getting acquainted and getting closer to Georgian culture. Georgia is better known to Ukrainian readers for its nature, history, culture and people.

Georgia is not a foreign and distant country for the Ukrainian literary community in the sixties of the twentieth century. Continues translating of Georgian literature. Direct contacts between Georgian and Ukrainian writers became more frequent in the 1950s. Dedicated poems about Georgia and Georgian culture are born along with the translated literature and correspondence between writers begins. In the second half of the twentieth century, Ukrainian writers did not write only about Shota Rustaveli, Ilia and Akaki. They are interested in: Nikoloz Baratashvili, Titsian Tabidze, Pirosmeni, etc. Georgia is attractive to them, it is interesting, but at the same time it is close and familiar.

In the twenty-first century, the reception of Georgia in Ukrainian literature is synthetic: traditional and innovative perceptions are born in a new, completely different way and remain in the memory of the Ukrainian reader.

References:

- Baramidze, A. (1954).** sakartvelos da uk'rainis k'ult'uruli urtiertobebis ist'oridan, tbilisi, sak. ssr metsn. ak'ad. Gamomtsemloba [From the history of cultural relations between Georgia and Ukraine, Tbilisi, Acad. Publishing USSR Sci.]
- Bakanidze, O. (2000).** mziuri dek'ada. tbilisi, tbilisis sakhelmts'ipo universit'et'is gamomtsemloba. [Sunny Decade, Publishing house of Tbilisi, Tbilisi State University]
- Bakanidze, O. (2004).** uk'rainuli lit'erat'ura, III, tbilisi, tbilisis sakhelmts'ipo universit'et'is gamomtsemloba. [Ukrainian Literature, III, Tbilisi, Publishing house of Tbilisi, Tbilisi State University]
- Budnyy, V., Il'nyts'kyy, M. (2008).** Porivnyal'ne literaturoznavstvo. Kyyiv: vydavnychiy dim «Kyyevo-Mohylyans'ka akademiya» [Budnyy, V., Il'nyts'kyy, M. , Comparative literature criticism. Kiyv: Publishing house "Kievo-mohylyanska akademiya"]
- Hrytsyk, L. (1973).** Gruzinskaya khudozhesvennaya proza v sovremennikh ukrainskikh perevodakh . Avtoreferat dissertatsii na soiskaniye uchenoy stepeni kandidata filologicheskikh nauk, Kiyev [Hrytsyk, L. , Georgian literature in contemporary Ukrainian translations. Phd theses synopsis, Kiyv]
- Chilachava, R. (2001).** agvist'o / 55 uk'rainuli p'oet'i, k'ievi [August / 55 Ukrainian poet, Kiyv]

მწერალი და ემიგრაცია
(ვიქტორ შკლოვსკის „რუსული ბერლინი“)
WRITER AND IMMIGRATION
(VICTOR SHKLOVSKY'S "RUSSIAN BERLIN")

ნინო წერეთელი
Nino Tsereteli

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of humanities

საკვანძო სიტყვები: ვიქტორ შკლოვსკი, ბერლინი, „სენტიმენტალური მოგზაურობა“.

Key words: Victor Shklovsky, Berlin, "The Sentimental Journey".